

МОТИВИ и ПРОЕКТ

Стратегия за развитие на предучилищното и училищното образование на община Шабла (2023-2027)

Съгласно чл.26, ал.3 и ал. 4 от Закона на нормативните актове, община Шабла чрез настоящото публикуване, в законоустановения срок от 30 дни предоставя възможност на заинтересованите лица да направят своите предложения и дадат становища по проекта на Стратегия за развитие на предучилищното и училищното образование на община Шабла (2023-2027). Становища и предложения могат да бъдат изпращани на:

email: obshtina@shabla.egov.bg,

или да бъдат внасяни в деловодството на община Шабла на адрес:

гр. Шабла, ул. „Равно поле“ № 35

МОТИВИ

В съответствие с разпоредбите на чл. 28, ал. 2 от Закона за нормативните актове, към проекта на Стратегия за развитие на предучилищното и училищното образование в община Шабла (2023 – 2027), прилагаме съответните мотиви, както следва:

1. Причини, които налагат приемането:

Образователната система има определяща роля за демографското, икономическото и социалното развитие на обществото. Нейната значимост я определя като един от основните ангажименти на местната власт. Виждането за бъдещето ѝ определя професионалното, социалното и личностното развитие на младите хора и допринася за подобряване качеството на живот в общината.

Проектът на Стратегия за развитие на предучилищното и училищното образование в община Шабла (2023 – 2027) е разработен с помощта на експертен екип от Националното сдружение на общините в РБългария (НСОРБ). Сдружението работи по договор „Предоставяне на консултантски услуги по заявка на общини за подготовката и приемането на стратегически, планови и програмни документи на местно ниво за достъп до средствата от Европейския съюз през програмен период 2021 – 2027 г.“, Обособена позиция 2. За общините от Северен централен район (СЦР) и Североизточен район (СИР) – 71 общини, вкл. три големи града (Велико Търново, Русе и Варна).

Стратегията представя политиките в сферата на образованието. Изгражда визията, целите и индикаторите, гарантиращи устойчивите промени в образователната система на общината.

2. Цели, които се поставят:

Със създаването на Стратегия за развитие на предучилищното и училищното образование в община Шабла (2023 – 2027) се цели да се изведат

- ключовите области на въздействие и свързаните с тях дейности, които Община Шабла да прилага, така че учениците на нейната територия след пет години да получават по-качествено образование в сравнение с момента;
- инструментите за реализиране на съответните дейности, както и нужните индикатори, за да се проследят резултатите от приложението на Стратегията;
- целите, поставени с националните стратегически документи, съобразени с конкретните нужди на община Шабла.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на Стратегия за развитието на предучилищното и училищното образование на Община Шабла.

Източниците за финансиране на включените мерки (дейности) на Стратегията са основно три:

1. Местни публични източници: общински бюджет, общински или други местни публични фондове и сметки (бюджетни и извънбюджетни);

2. Външни публични източници: централния (републиканския) бюджет, Европейските структурни и инвестиционни фондове, средства на неправителствени организации в обществена полза и др. Публични финансови източници;
3. Частни финансови източници: средства от фондове, инициативи, проекти и средства на частни фирми и неправителствени организации в частна полза, дарения.

4. Очаквани резултати от прилагането.

- Повишен дял обхванатите деца предучилищното и в училищно образование спрямо общия брой на децата;
- Понижен процент на отпадане от училище;
- Понижен дял на преждевременно напусналите образование и обучение;
- Понижен дял на учениците с резултати по-ниски от критичните, съответно повишен дял на учениците с резултати по-високи от средните за България;
- Повишен дял на учителите, които се чувстват (много) добре подготвени за използване на информационни технологии в преподаването, за работа с талантиливи ученици и ученици със специални образователни потребности;
- Повишен относителен дял на младежите (на 20-24 навършени години) със завършено най-малко средно образование;
- Намален брой младежи на възраст между 15 и 29 години, които са извън образование, заетост или обучение (NEET).

5. Анализ за съответствието с правото на Европейския съюз.

Настоящата Стратегия за развитие на предучилищното и училищното образование на Община Шабла е в пълно съответствие с европейското законодателство, при спазване разпоредбите и целите на националното и местно законодателство.

**СТРАТЕГИЯ
ЗА РАЗВИТИЕ НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И
УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ
НА ОБЩИНА ШАБЛА
(2023 – 2027 г.)**

2023 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

<u>1. ВЪВЕДЕНИЕ</u>	6
<u>2. НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ТЕНДЕНЦИИ В ОБЩИНА ШАБЛА</u>	7
<u>3. ПРЕДСТАВЯНЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ В ОБЩИНА ШАБЛА</u>	9
<u>4. ПРЕДСТАВЯНЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ В ОБЩИНА ШАБЛА</u>	10
<u>5. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ, СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ В ОБЩИНА ШАБЛА</u>	15
<u>6. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ</u>	16
<u>4.1. Стратегическа цел и приоритети</u>	16
<u>4.2. Мерки и дейности за развитие на предучилищното и училищното образование в община Шабла</u>	16
<u>4.3. Индикатори за резултат</u>	25
<u>7. ФИНАНСОВО ОСИГУРЯВАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА РАЗВИТИЕ НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ В ОБЩИНА ШАБЛА</u>	27
<u>8. МЕХАНИЗЪМ ЗА ОБРАТНА ВРЪЗКА – МОНИТОРИНГ И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА СТРАТЕГИЯТА</u>	30

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

<u>Фигура 1. Динамика на населението в община Шабла, 2017 – 2021 г. (брой)</u>	7
<u>Фигура 2. Динамика на естествения и механичния прираст в община Шабла, 2017 – 2021 г.</u> ...	7
<u>Фигура 3. Динамика на населението в община Шабла по възрастови групи, 2017 – 2021 г. (брой)</u>	8
<u>Фигура 4. SWOT анализ на община Шабла за развитие на училищното образование</u>	15

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

<u>Таблица 1. Деца в детските градини в община Шабла, 2018 – 2021 г. (брой)</u>	9
<u>Таблица 2. Педагогически специалисти и допълнителния персонал в детските градини в община Шабла, 2018 – 2021 г. (брой)</u>	9
<u>Таблица 3. Ученици и паралелки в училищата в община Шабла, 2018 – 2021 г. (брой)</u>	10
<u>Таблица 4. Педагогически специалисти и допълнителния персонал в училищата в община Шабла, 2018 – 2021 г. (брой)</u>	11

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата Стратегия за развитие на предучилищното и училищното образование на община Шабла (2023 – 2027 г.) е разработена в изпълнение на договор „Предоставяне на консултантски услуги по заявка на общини за подготовката и приемането на стратегически, планови и програмни документи на местно ниво за достъп до средствата от Европейския съюз през програмен период 2021 – 2027 г.“, Обособена позиция 2. За общините от Северен централен район (СЦР) и Североизточен район (СИР) – 71 общини, вкл. три големи града (Велико Търново, Русе и Варна).

Възложител е Националното сдружение на общините в Република България в рамките на проект „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран по оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”.

Целта на договора е подпомагане на НСОРБ, в качеството му на бенефициент по ОПДУ и Възложител на обществената поръчка, за осигуряване на експертна подкрепа и консултантски услуги на общините за подготовката и приемането на стратегически, планови и програмни документи, както и за реализирането на интегрирания териториален подход през програмен период 2021 – 2027 г.

С изпълнението на проекта се очаква създаването на функциониращ и ефективен механизъм за подкрепа на общините в България за подготовката и приемането на стратегически, планови и програмни документи и за реализиране на интегрирания териториален подход за периода 2021 – 2027 г. чрез изпълнение на следните групи дейности:

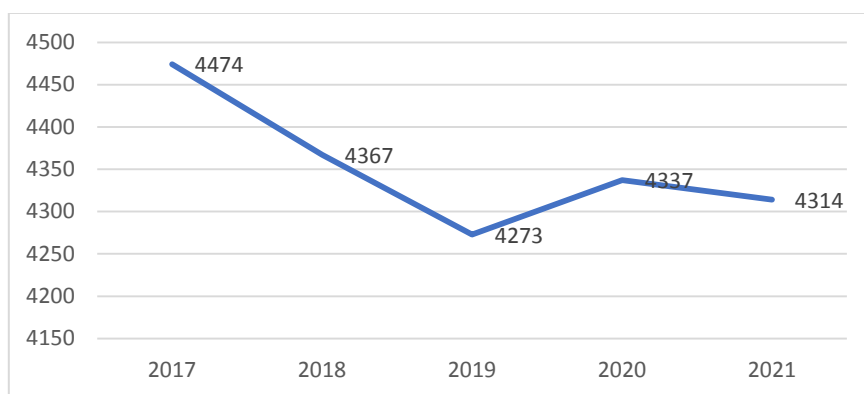
- Дейност I: Подкрепа за подготовка на концепции за Интегрирани териториални инвестиции и проекти/проектни идеи за интегрирано градско и териториално развитие за периода 2021 – 2027 г.
- Дейност II: Подкрепа за разработване/актуализация на Планове за интегрирано развитие на община за периода 2021 – 2027 г., предварителни оценки за социално-икономическото им въздействие и годишни доклади за изпълнението им
- Дейност III: Подкрепа за разработване на секторни програмни документи и нормативни актове на общинско ниво (стратегии, планове, програми, наредби, вътрешни правила, заповеди и др.) необходими за привличане на европейското финансиране през програмен период 2021 – 2027 г.

2. НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ТЕНДЕНЦИИ В ОБЩИНА ШАБЛА

Община Шабла е разположена в Североизточна България, като влиза в обхвата на Североизточен район за планиране и област Добричка. С площ от 329,6 кв. км или 6,97% от територията на областта и 0,29% от тази на страната, тя граничи с общините Генерал Тошево и Каварна. Северната граница на общината съвпада с държавната граница с Румъния, а на изток е Черно море.

Броят на населението в община Шабла през 2021 г. възлиза на 4 134 души, което определя седмо място на общината сред всички общини в област Добрич. Общината е силно засегната от процесите на урбанизация, характерни за повечето райони на страната, за което говори неравномерното разпределение на населението по общинската територия, като липсва баланс между града и селата. Близо 70% от него (2 954 души) са съсредоточени в общинския център, а останалите – в 15-те села, като с най-голям брой жители са с. Дуранкулак, Крапец, Ваклино.

Фигура 1. Динамика на населението в община Шабла, 2017 – 2021 г. (брой)

Източник: Национален статистически институт

В първата част на периода, населението на община Шабла намалява, в унисон с тенденциите в цялата страна. Интересно е нарастването, което се регистрира през 2020 г. (с 15%) и което се дължи най-вече на увеличаване на населението в селата. Въпреки че през следващата 2021 г. броят на населението отново бележи намаление, то е за сметка на градското население, докато делът на населението на селата отново расте (от 1 259 през 2019 г. и 1 334 през 2020 г. до 1 360 през 2021 г.). Разпределението по пол не бележи съществено изменение като делът на жените има слаб превес, които през 2021 г. достигат дял от 50,7% от общото население.

От данните, представени в следващата графика, е видно, че увеличаването на населението се дължи на изцяло на механичния принос, който в периода 2020 – 2021 г. е положително число след години на увеличаващи се отрицателни стойности – от -46 (2017 г.) до 131 (2020 г.) и 93 (2021 г.)

Нещо повече, механичният прираст компенсира естественят прираст, който в периода е трайно с отрицателни стойности, които нарастват (от -90 през 2017 до -116 през 2021 г.). За съжаление, тенденциите на намаляваща раждаемост и увеличаваща се смъртност са ясно видими, но същите тенденции се наблюдават на регионално ниво за област Добрич, както и за повечето от останалите области в страната.

Фигура 2. Динамика на естествения и механичния прираст в община Шабла, 2017 – 2021 г.

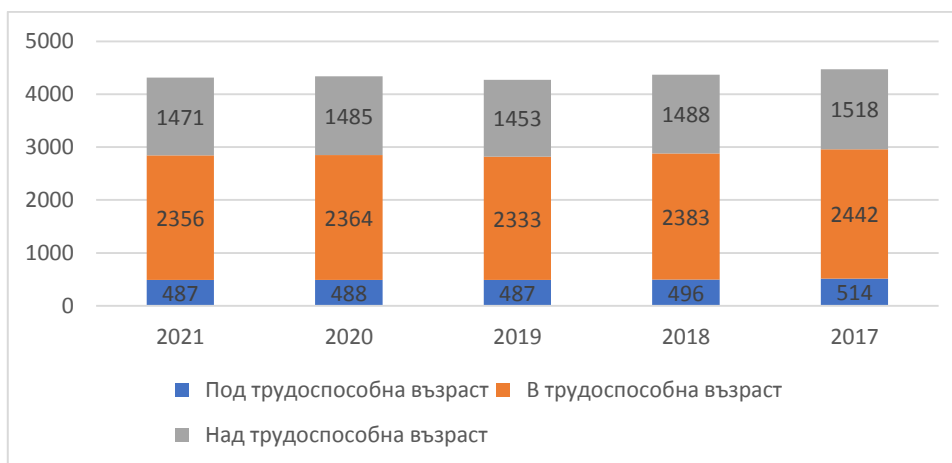

Източник: Национален статистически институт

Възрастовата структура на населението на община Шабла показва влошена пропорция между основните възрастови групи, със силно изразен превес на населението в надтрудоспособна възраст. За 2021 г. тази група достига 34,1% от цялото население, докато дялът на лицата в подтрудоспособна възраст е едва 11,3%. Това индикира не само невъзможност за възпроизводство на населението, но и на работната сила на общината. В допълнение, застаряването на населението създава допълнителен натиск върху редица обществени системи – на здравеопазването, социалните грижи и не на последно място – върху публичните разходи за пенсионно осигуряване.

Следващата графика проследява изменението на възрастовата структура на населението през наблюдавания период 2017-2021 г. като е видно, че съотношението между отделните групи не се изменя значително.

Фигура 3. Динамика на населението в община Шабла по възрастови групи, 2017 – 2021 г. (брой)

Източник: Национален статистически институт

Представените демографски тенденции в общината, макар да не са изолиран случай, а напротив – симптоматични са за цялата страна, говорят за задълбочаване на демографската криза и крайната необходимост от целенасочена държавна политика. Само така на местно ниво ще е наличен достатъчен човешки ресурс, който да обезпечи икономическата система, за да се генерира растеж.

3. ПРЕДСТАВЯНЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ В ОБЩИНА ШАБЛА

Предучилищното образование в община Шабла се осигурява чрез ДГ „Дора Габе“, гр. Шабла с изнесена група в с. Дуранкулак. През учебната 2020/2021 година общият брой на децата от 2 до 6 години е 99, разпределени в 6 групи. Задължителното предучилищно образование на 5 и 6-годишните деца също се осигурява в тази институция. Групите в гр. Шабла са сформирани на възрастов принцип, а изнесената група в с. Дуранкулак е разновъзрастова, като събира за обучение и възпитание деца от съседни на Дуранкулак населени места – Смин, Черноморци, Ваклино, Граничар, Захари Стояново.

До същата учебна година (2020/2021 г.) функционира и изнесена група в с. Крапец, но тя е затворена преди стартирането на текущата учебна година поради демографски причини и след изчерпване на наличните възможности за съществуване на маломерни смесени групи.

Таблица 1. Децата в детските градини в община Шабла, 2018 – 2021 г. (брой)

	Учебна година 2018/2019	Учебна година 2019/2020	Учебна година 2020/2021
I група	25	32	24
II група	18	25	28
III група	30	22	24
IV група	26	23	23
ОБЩО	99	102	99

Източник: Община Шабла и собствени изчисления

За възпитателно-образователния процес се грижат квалифицирани специалисти, съответно за учебната 2020/2021 година това са 13 души педагогически персонал (директор, старши учителите и учители) и 11 души непедagogически персонал (помощник-възпитатели, домакин, готвач, перач, огняр и чистач).

Таблица 2. Педагогически специалисти и допълнителния персонал в детските градини в община Шабла, 2018 – 2021 г. (брой)

	Учебна година 2018/2019	Учебна година 2019/2020	Учебна година 2020/2021
Директор	1	1	1
Учители	3	5	6
Старши учители	9	7	6
Непедagogически персонал	10,5	10,5	10,5

Източник: Община Шабла и собствени изчисления

ДГ „Дора Габе“, гр. Шабла се помещава в двуетажна масивна сграда, построена през 1973 г. и е предназначена за 6 групи. Правени са редица ремонти, свързани с реконструкция, ремонт, оборудване и обзавеждане на детската градина и прилежащото пространство, като последният е в периода 2018 – 2021 година.

В момента детската градина разполага с 5 помещения, в които се осъществява образователно-възпитателния процес, 5 гардеробни помещения, 5 офиса, 6 тоалетни помещения, изолационна, пералня, сушилня, кухненски блок, парно отделение, учителска стая, актова зала, 5 кабинета (директор, домакин, медицински, методичен, ресурсен учител). Прилежащото пространство включва шест къта за игра с противоударна настилка, спортна площадка, площадка по безопасност на движението, обособени лехи за засаждане на зеленчуци и цветя във връзка със заниманията по околен свят и конструиране.

Базата в с. Дуранкулак се помещава в сграда от 1974 год. и е предвидена за 4 групи. Използва се само първи етаж на едното крило, тъй като от години групата е само една, поради малкия брой на децата. Съответно, използва се 1 помещение за образователно-възпитателен процес, 1 спално помещение, учителска стая, медицински кабинет, сервизни помещения и столова. Отоплението се извършва с климатик и пелетни камини.

Базата в с. Крапец се помещава в сградата на началното училище в селото, след извършен основен ремонт и обновени оборудване и обзавеждане през периода 2014-2015 година. По време на функционирането на базата, се използва 1 помещение за образователно-възпитателен процес, 1 спално помещение, учителска стая, физкултурен салон, сервизни помещения и столова. Отоплението се извършва с климатик и пелетни камини.

Към ДГ „Дора Габе“, гр. Шабла с изнесената ѝ група в с. Дуранкулак е създаден обществен съвет, като в състава му влизат представители на родителите и представител на финансиращия орган. На заседанията ѝ се одобрява стратегията за развитие на предучилищната институция и отчетите на директора по нейното изпълнение, обсъждат се програмите за предоставяне на равни възможности на децата във възпитателно-образователния процес и др. Няма създадено настоятелство.

4. ПРЕДСТАВЯНЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ В ОБЩИНА ШАБЛА

В община Шабла, през последните пет години, както и през 2022/2023 учебна година броят на училищата е две и те са общински – основно училище „Св. Климент Охридски“ и средно училище „Асен Златаров“.

По данни за учебната 2020/2021 година, общият брой на учениците в тях е 281. От тях, 240 учат в средното училище, а останалите 41 – в училището в с. Дуранкулак. Броят на учениците в класовете от началния и прогимназиалния етап е 207 (общо за цялата община).

Учениците, обучаващи се след 7-ми клас през учебната 2020/2021 година са 74 ученици, разпределени в 4 професии: сътрудник бизнес финанси, производство и обслужване в заведенията за хранене, организация на туризма и свободното време, и готвач.

Таблица 3. Ученици и паралелки в училищата в община Шабла, 2018 – 2021 г. (брой)

Учебни години	СУ „Асен Златаров“		ОУ „Св. Климент Охридски“	
	Брой паралелки	Брой ученици	Брой паралелки	Брой ученици
Учебна година 2018/2019	13	247	5	37
Учебна година 2019/2020	13	243	5	40
Учебна година 2020/2021	12	240	5	41

Източник: Община Шабла и собствени изчисления

Образователният процес в двете училища се осигурява от квалифицирани специалисти, съответно за учебната 2020/2021 година това са 38 души педагогически персонал (директор, старши учителите и учители) и 11 души непедagogически персонал (главни счетоводители/счетоводители, завеждащи административна служба, домакин/ касиер, чистач, огняр, работник поддръжка).

Двете училища работят по план за квалификация на педагогическите кадри, който се изготвя за всяка учебна година. Провеждат и вътрешноинституционална, и външна квалификация. Обикновено външната квалификация обхваща участието на отделни учители в избрани от тях или ръководството курсове, както и организиране на целия колектив за провеждане на обучение по избрана тема с лектор от лицензирана организация. Ежегодно се преминава обучение с кредит при всички педагогически специалисти.

Таблица 4. Педагогически специалисти и допълнителния персонал в училищата в община Шабла, 2018 – 2021 г. (брой)

Вид персонал	Учебна година 2018/2019		Учебна година 2019/2020		Учебна година 2020/2021	
	СУ	ОУ	СУ	ОУ	СУ	ОУ
Педагогически персонал	28	11	29	11,5	27	11
Непедагогически персонал	8	2,5	8	3	8	3

Източник: Община Шабла и собствени изчисления

Резултатите на учениците от националното външно оценяване и от държавните зрелостни изпити през наблюдавания период са близки до средните за страната и тенденциите в резултатите на учениците през наблюдаваните 3 поредни учебни години, в т.ч. обхващащи периода на пандемията от Covid-19.

На **националното външно оценяване след IV клас** през учебната 2020/2021 година, средните резултати на учениците от община Шабла по БЕЛ са 73,61 или изключително близки до средното за страната от 74,50. Малко по-неблагоприятно е равнището на резултатите по математика – средните резултати за общината са 56,92, докато за страната за тази учебна година те са 63,14. Също така, резултатите на учениците от двете училища показват спад спрямо учебната 2018-2019 г. (последната, в която се е провеждало НВО, заради пандемията от Covid-19), който е по-сериозен при резултатите по БЕЛ. Трябва да се отбележи, че тези тенденции са характерни за цялата страна и са в резултат от пандемията (накъсването на учебния процес, преминаването към дистанционно обучение точно в този период в т.ч. невъзможността на всички деца да се включат навременно и пълноценно в обучението в електронна среда, а също и отсъствия заради боледуване от Covid-19).

На **националното външно оценяване след VII клас** през учебната 2020/2021 година, средните резултати на учениците от община Шабла по БЕЛ са 49,5 и отново са близки до средното за страната от 53,86. Приравнени по методиката на МОН, тези оценки обаче се равняват на „добър 4“. Резултатите по математика са по-неблагоприятни – учениците от общината имат среден резултат от 26,29, докато показателят има стойност от 34,43% за страната, или са крайно незадоволителни.

Резултатите на учениците от общината на **държавните зрелостни изпити** са близки до средните за страната. За учебната 2020/2021 година резултатите по БЕЛ са средно 4,07 при 4,14 за страната, като тази стойност е съвсем съизмерима с данните от предходните две години. Резултатите от втория изпит традиционно са доста по-високи – 5,16, бележейки слабо намаление спрямо предходните 2 учебни години.

СУ „Асен Златаров“, гр. Шабла се помещава в триетажна сграда, която разполага с по 5 кабинета на етаж, административни стаи, лекарски кабинет, библиотека, изложбена зала, помещение за охрана, кабинет по изобразително изкуство, кабинет по готварство и сервиране, както и ученически стол. Отделно от основната сграда е физкултурният салон. В прилежащото пространство има спортни площадки за футбол, хандбал и баскетбол, фитнес площадка и спортна пътека за бягане. Изградена е рампа, която предоставя достъп до сградата за лица с двигателни увреждания.

Училището разполага също и с 2 компютърни кабинета, оборудвани с лаптопи. Разполагат с 6 мултимедийни екрани, 2 интерактивни дисплея и 10 бр. мултимедийни проектори. Посочените устройства се използват и в учебни дисциплини като компютърно моделиране, математика, география, човек и природа и други. Училището има изградени също

кабинет по готварство и кабинет за сервиране, за обучение по професията „Производство на кулинарни изделия и напитки“, които са обновени през 2022 г.

По проект към МОН от учебната 2020/2021 година функционира и STEM кабинет, който е оборудван като класната стая, трансформирана в училищен мейкърспейс (творческа работилница), вдъхновена от LEGO Education концепцията на STEM центрове в училище.

В него се провежда обучението по професия „Сътрудник бизнес услуги“, както и е създаден „Клуб по LEGO роботика“ - иновативен подход при преподаването, което прави учениците главни участници в учебния процес. По такъв начин учениците разполагат с гъвкаво пространство и възможност за конфигуриране на мебели и учебни материали в зависимост от режима на учене. Обучението акцентира върху ученето чрез игра, чрез практически занятия и набляга на изследователския подход.

В допълнение, учебната 2021/2022 година СУ „Асен Златаров“ е иновативно училище и в него се обучават около 230 ученици, като в основата е новоизграденият компютърен кабинет, чрез който се:

- Усъвършенства образователния процес по общообразователна и професионална подготовка на учениците, приложим в практическата дейност;
- Включва проектно-базирано обучение за ученици VII и IX клас в посока подготовка на учениците за съвременния свят и професиите на бъдещето;
- Развиват качества като креативност, критично мислене, работа в екип, изследователски умения, меки умения, изграждане на увереност.

ОУ „Св. Климент Охридски“, с. Дуранкулак разполага с 3 сгради, свързани помежду си – основна училищна сграда за провеждане на образователния процес, 1 физкултурен салон и ученически стол, които са в сравнително добро – състояние. В училищния двор има 2 баскетболни площадки и мини футболно игрище, както и площадка за фитнес. Училището разполага с ученически стол, в който се приготвят на място закуска и обяд, както и оборудван лекарски кабинет.

ОУ „Св. Климент Охридски“, с. Дуранкулак има сравнително добра осигуреност по отношение на съвременни информационни и комуникационни технологии, включваща 1 компютърен кабинет и 2 интерактивни дисплея, а във всяка класна стая има телевизор или проектор с лаптоп за подпомагане обучението на учениците.

Към двете училища има изградени и действащи **обществени съвети**. В състава им влизат представители на родителите, учениците (в СУ) и на финансиращия орган. На заседанията присъства директорът на училището, представител на училищното настоятелство. Разглеждат се въпроси и проблеми с информация по тях, свързани с учебните планове, по които ще се работи в предстоящата учебна година, с критериите за прием в I клас, план-приема след VII клас, учебници, по които се работи в училищата, бюджет и др.

Също така, в училищата са създадени **училищни настоятелства**, като в състава им са включени родители, общественици, представители на педагогическия колектив. Директорите присъстват на заседанията на управителните съвети. Училищните настоятелства подпомагат обогатяването на материалната база, осигуряват и допълнителни средства – материални и финансови. В ОУ „Св. Климент Охридски“, с. Дуранкулак приоритет е ученическото хранене. Стимулират се изявили се ученици в състезания, олимпиади и други конкурси.

И двете училища прилагат мерки за **приобщаващо образование** чрез осигуряване на обща и допълнителна подкрепа. В СУ „Асен Златаров“, гр. Шабла общата подкрепа е основана на екипна работа между учители и ученици, кариерно ориентиране на учениците, грижи за здравето, занимания по интереси и допълнително консултиране по учебни предмети. На ниво клас тя е насочена към откриване първите прояви на затруднение при учене и предприемане стъпки за тяхното преодоляване. Изявените ученици в края на всяка учебна година се стимулират морално и материално. Трябва да се отбележи, че за наблюдавания период броят на отпадналите от образование ученици е изключително нисък – едва 2 деца за учебната 2020/2021 година, като тази стойност е ниска и през предходните 2 учебни години.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие на учениците е насочена към такива със специални образователни потребности и с хронични заболявания и те са на ресурсно подпомагане. Към този момент в училището броят на учениците е 6, като се извършва оценка на индивидуалното им поведение от екип за личностно развитие на ученика, която се утвърждава със заповед на директора. С тези ученици се работи по индивидуални учебни планове и индивидуални учебни програми, съответстващи на техните възможности и ниво на

развитие. Цялата политика на училището при обучението им е насочена тези ученици да покрият стандартите за основно образование и тези за първи гимназиален етап, за да продължат образованието си в професионални паралелки или да получат професионална квалификация.

Допълнително се работи и с други институции, които предоставят базисни грижи за физическото, психическото и социално развитие на учениците – Център за обществена подкрепа, където получават логопедична и психологична помощ, индивидуална работа за социално приобщаване.

В ОУ „Св. Климент Охридски“, с. Дуранкулак политиката се прилага по аналогичен начин. Общата подкрепа е насочена към индивидуална работа на учителите за преодоляване на затрудненията при усвояване на учебното съдържание от нуждаещите се ученици чрез редовно провеждане на консултации и допълнително обучение по учебен предмет. Всички ученици се включват в занимания по интереси, организирани от училището, поощряват се с морални и материални награди, като тук решаваща е и помощта на училищното настоятелство. В училището функционира и училищна библиотека. Допълнителната подкрепа включва ресурсно подпомагане на четирима ученици със специални образователни потребности и осигуряване на дидактически материали.

В двете училища, също така, има **система за противодействие на насилието между децата в училище**. Изградени са училищни координационни съвети, които функционират въз основа на приети и утвърдени от педагогическите съвети програми. В тях са разписани дейности по превенция, начин на действие при проява на насилие, както и конкретни стъпки, свързани със задълженията на участващите в координационния механизъм лица.

Общината чрез ръководствата на образователните институции следи за наличие на такива случаи, както и предприема действия при необходимост да бъдат настанени семействата на такива ученици – с един родител или ако се грижат близки за децата, в общинско жилище. Такива деца и ученици се насочват към Центъра за обществена подкрепа, където с тях работи психолог.

Представители на общината участват в екипите, създадени по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

На ниво училища има изготвени и утвърдени от педагогическите съвети програми: за превенция от ранно напускане на училище, за предоставяне на равни възможности и приобщаване на деца от уязвими групи.

Работата с ученици в риск е част от действията на екипите по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. Провеждат се и благотворителни кампании в помощ на ученици с един родител или по-нисък социален стандарт. Събраните средства се предоставят на ученици в дванадесети клас (СУ) като помощ при подготовката им за абитуриентския бал.

Важно място в системата на образованието в община Шабла има и **Общинският детски комплекс**, който осъществява образователни и творчески дейности в подкрепа за личностно развитие посредством разнообразни извънучилищни дейности. Персоналът на центъра включва 3 служители – 2-ма са педагогически персонал, в т.ч. и директорът, а третият е непедagogически персонал. Практика е търсенето на специалисти, които се явяват лектори и подборът им е в зависимост от заявените желания на децата и учениците за занимания по интереси в съответните направления.

Децата и учениците от общината имат възможност да се включат в най-различни форми, в т.ч. Клуб „Буратино“, Клуб „Природолюбител“, Клуб „Сръчко“, Еко-арт ателие, Клуб „Дърворезба“, Клуб „Игрите на баба и дядо“, Мажоретен състав, Клуб „Пей с мен“, Клуб „Фотоочи“ Клуб „Руски език“, Клуб „Английски език“, Клуб „Английският – лесен и интересен“, Клуб „I love English“ и Клуб „Младежки противопожарен отряд“. Обхванатите възрастови групи са деца от 1-ви до 9-ти клас и деца от 3-та и 4-та предучилищна група в ДГ.

За повечето дейности няма специализирани кабинети за съответните форми, а за по-специфичните (напр. Клуб „Дърворезба“) формата е изнесена. Има специализиран кабинет по изкуства и в процес на подготовка е специализиран кабинет по музикално и танцово изкуство.

Всички дейности са безплатни и се финансират от бюджета на община Шабла и от държавния бюджет през бюджета на МОН. По такъв начин, чрез клубовете, кръжоците, съставите, свързани с приложни изкуства, танцово и музикално изкуство, фолклор, се съдейства

за пълноценно осмисляне на свободното време на 75% от децата и учениците в общината. Съответно, Общинският детски комплекс има важна роля в осъществяваната политика за подкрепа за личностно развитие в системата на предучилищното и училищното образование в общината.

5. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ, СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ В ОБЩИНА ШАБЛА

Анализът на силните и слабите страни, възможностите и заплахите (SWOT анализ) е популярен инструмент в стратегическото планиране, позволяващ чрез анализ на *външната* (фокус върху собствените ресурси или силните и слабите страни) и *вътрешната среда* (възможности и заплахи) на дадена система – в конкретния случай на община Шабла, да бъдат адекватно определени приоритетите и стратегическите цели за развитие.

В хода на разработване на Програмата за развитие на училищното образование в община Шабла 2023-2027 е дефиниран следният SWOT анализ с фокус върху развитието на туризма, като съответните силни и слаби страни, възможности и заплахи са приоритизирани по отношение на тяхната значимост към развитието на туризма, а не са изчерпателно посочени.

Фигура 4. SWOT анализ на община Шабла за развитие на училищното образование

СИЛНИ СТРАНИ

- Оптимизирана структура за предучилищно и училищно образование;
- Добре функциониращи образователни институции
- Синхронизирани видове и образователни степени, съгласно ЗПУО;

СЛАБИ СТРАНИ

- Влошена демографска структура на населението в общината;
- Увеличаване броя на системно непосещаващи учебни часове и занятия ученици;
- Неефективна връзка ученик – родител – учител;
- Недостиг на специалисти за обща и

ВЪЗМОЖНОСТИ

- Финансиране за важни местни проекти в сферата на образованието от ЕСИФ през новия програмен период 2021 – 2027 г.;
- Реализиране на интегрирани териториални инвестиции и на съвместни проекти със съседни общини;
- Въвеждане на единна електронна система за обмен на информация между институциите в реално време;
- Подобряване на сътрудничеството с други институции, НПО и бизнеса;
- Ефективно прилагане на политика за

ЗАПЛАХИ

- Застаряване на населението и намаляване на броя на децата;
- Негативни социално-икономически процеси на национално и местно ниво;
- Неравномерно разпределение на населението по територията на общината;
- Липса на кадри за образователната система;
- Липса на ефективна държавна политика адресираща демографската криза.

6. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ

Стратегическата част на Стратегията за развитие на предучилищното и училищното образование на община Шабла 2023 – 2027 г. е базирана на следното:

- Представянето и анализа на системата на предучилищното и училищното образование в общината в настоящия документ;
- Резултатите от SWOT анализа;
- Плана за интегрирано развитие на община Шабла (2021 – 2027 г.) – ПИРО 2021 – 2027 г.;
- Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030 г.).

Настоящата стратегия попада в обхвата на Стратегическа цел 2 на ПИРО 2021 – 2027 г. с наименование „Демографски подем, насърчаване на образованието, социалното включване, духовно развитие, съхранени традиции и културно наследство“ и по-специално в Приоритет 3 „Демографски подем, добро образование, професионално развитие и нови знания за успешна реализация, заетост и висок жизнен стандарт“, който предвижда следното:

- Разширяване на равния достъп до качествено предучилищно и училищно образование;
- Изграждане на адекватна инфраструктура за образование;
- Привличане на децата и младежите към образование и обучение и намаляване на преждевременното напускане на училище;
- Повишаване образователното равнище на населението;
- Прилагане на ефективни мерки за включване на децата от уязвимите групи в образование;
- Повишаването приложимостта на училищното образование за постигане на професионална реализация.

4.1. Стратегическа цел и приоритети

Основната цел на настоящата Стратегия е:

- **Да осигури интегрирано и устойчиво развитие на предучилищното и училищното образование в община Шабла чрез въвеждането на иновативни подходи за обучение, чрез подкрепа на талантите, осигуряване на подкрепа на децата в нужда и посредством доближаване на училищното образование до пазара на труда.**

Основната цел ще бъде постигната чрез реализацията на следните 2 **стратегически цели:**

1. Да се осигури устойчиво развитие на предучилищното образование;
2. Да се гарантира ефективно училищно образование в съответствие с пазара на труда.

Приоритети:

1. Развитие на предучилищното образование;
2. Развитие на училищното образование;
3. Развитие на инфраструктурата и осигуряване на комплексност на общинските дейности, свързани с образователния процес.

4.2. Мерки и дейности за развитие на предучилищното и училищното образование в община Шабла.

Приоритет 1: Развитие на предучилищното образование

Мярка 1.1. Поддържане, рехабилитация и модернизация на сградите, в които се осъществява предучилищното образование в община Шабла.

Понастоящем, това са сградите, в които е разположена ДГ „Дора Габе“, гр. Шабла и изнесената група в с. Дуранкулак.

Мярката предвижда продължаване и разширяване на дейностите във връзка с поддържането на материалната база в гр. Шабла и в с. Дуранкулак, включително по отношение на:

- Сграда и помещения:
 - Помещения, в които се осъществява образователно-възпитателния процес;
 - Специализирани кабинети;
 - Медицински кабинети;
 - Обслужващи и сервизни помещения и т.н.;
- Кътове за игра, спорт и занимания на открито;
- Вертикална планировка;
- Обзавеждане;
- Оборудване, вкл. въвеждане на нови технологии в образователния процес.

Мярка 1.2. Осигуряване на равни възможности на децата за пълноценно участие във възпитателно-образователния процес.

Мярката предвижда въвеждането и развитието на интегрирани услуги за образование и грижи в ранна детска възраст, които предлагат по-ефективен и балансиран подход между грижа и образование, както и достъпни услуги за всички семейства, които се нуждаят от тях. Също така, подкрепя на учителите за прилагане на индивидуален подход и за персонализиране на обучението за всяко дете/ученик съобразно индивидуалните му потребности, напредъка и възможностите за разгръщане на пълния му потенциал. Не на последно място, изпълнение на дейности за образователна интеграция на деца и ученици от уязвими групи, включително роми, на търсеци или получили международна закрила и мигранти.

В допълнение, ще се реализират следните дейности:

- Извършване на функционална оценка на образователните потребности на децата със специални образователни потребности и хронични заболявания;
- Разработване и прилагане на програми за психомоторно, познавателно и езиково развитие, за индивидуална и групова работа при установени езикови и/или емоционално-поведенчески и/или сензорни затруднения;
- Обогащане на специализираната подкрепяща образователна среда – оборудване и обзавеждане на ресурсни, сензорни и други кабинети, съобразно нуждите на децата и учениците;
- Осигуряване на необходимата техника за провеждане на учебния процес на децата/учениците със специални образователни потребности.

Мярка 1.3. Подкрепа за таланти деца с изяви дарби.

Мярката предвижда прилагането на система за текущо ранно откриване и предоставяне на подкрепа на деца, които още в предучилищна възраст показват таланти и интереси в различни области, включително:

- Науки (математика и др.);
- Технологии;
- Изкуства (рисуване, музика и др.);
- Спортни дейности и т.н.

След установяването на такива деца, следва да бъдат разработени специализирани програми за тяхното развитие и активна работа със семействата им за подкрепа на развитието

на тези деца, вкл. посредством привличането (при необходимост) на външни за общината специалисти в специфични области. Също така:

- Разширяване на спектъра от занимания по интереси, насочени към развитието на личностни и междуличностни умения;
- Привличане на представители на висши училища, научни институти, социални партньори и неправителствени организации в подкрепа на заниманията по интереси и извънучилищните дейности.

Мярка 1.4. Повишаване на квалификацията на педагогическия и непедагогическия персонал

Мярката обхваща широк комплекс от дейности за повишаване на квалификацията както на педагогическия, така и на непедагогическия персонал, включително по отношение на използването на дигитални технологии и на нови подходи в образователния процес. Също така, развиване на компетентностите на специалистите в детската градина за ефективно взаимодействие с родителите и другите заинтересовани страни. Следва да се насърчава обучението и ангажираността на педагогическите специалисти през целия живот за тяхното продължаващо професионално развитие.

Мярка 1.5. Системна работа с родителите

За постигането на максимална ефективност на образователно-възпитателния процес в детските градини е необходимо задълбочаване на връзките и взаимодействието между всички участници в образователния процес – деца, педагогически персонал, възпитатели, други специалисти, родители, местната власт, местната общност, както и институции и граждански организации, имащи отношение към образователното и личностното развитие на децата. Всички дейности следва да са насочени към постигане на споделена визия за развитието на детската градина и за утвърждаването на устойчив, позитивен климат, на атмосфера на доверие, уважение и грижа за другия, на чувството за общностна принадлежност и стремеж към по-добри постижения.

Мярката предвижда реализацията на следните дейности:

- Прилагане на подходящи форми за взаимодействие с родителите, насочени към осъзнаване и осъществяване на техните отговорности за възпитанието, развитието, образованието и отглеждането на децата, както и за сътрудничество с детската градина;
- Координиране взаимодействието на семействата с външни институции и организации, оказващи социална, образователна и личностна подкрепа за децата;
- Създаване на условия за взаимодействие между родителите и насърчаване на партньорството между тях за активно участие в живота на детската градина.

Приоритет 2: Развитие на училищното образование

Мярка 2.1. Подобряване на материалната база в училищата на територията на община Шабла.

В допълнение към текущите работи за поддържане на сградите и околните пространства на училищата на територията на общината (основно училище „Св. Климент Охридски“ и средно училище „Асен Златаров“), следва да бъдат изпълнени дейности за:

- Въвеждане на нови инфраструктурни и технологични решения за модернизация на образователните институции и на средата за обучение, включително чрез обособяването на нови STEM кабинети за прилагане на съвременни методи на преподаване, с цел мотивиране на учениците за учене, трайно знание и професионална ориентация в областта на технологичните индустрии;
- Изпълнение на ремонтни дейности за спестяване на енергийни, водни и други ресурси;

- Оптимизиране и естетизиране на вътрешното пространство в училищата;
- Изграждане на системи за разделно събиране на отпадъци в училищата.

Мярка 2.2. Предотвратяване на отпадането от училище.

Пандемията от Covid-19 обективно изостри съществуващите социални и образователни неравенства и засили движещите фактори на социалната маргинализация, които създават предпоставки за отпадане на ученици от учебната система, например:

- Ученици, които не са се върнали навреме след отварянето на училището за присъствено обучение;
- Ученици, които не са успели да участват ефективно в обучението от разстояние в електронна среда по време на дистанционното обучение;
- Ученици със специални образователни потребности;
- Ученици, които са били изложени на риск да отпаднат преди пандемията и т.н.

За превенция на отпадането от училище училищата на територията на община Шабла следва да реализират активни дейности, включващи следното:

- Избор на координатор за учениците, които са изложени на висок риск да отпаднат или да се откажат от образованието си, който активно да работи с учениците и с техните семейства;
- Постоянно поддържане на връзка със семейството, ученика и други заинтересовани страни, разработване, прилагане и мониторинг на мерки за връщане и подкрепа за оставане на съответното дете в училище.

Важно е всички училищни служители да са наясно какво да правят, за да подпомогнат завръщането и присъствието на детето в училище. Препоръчва се разработването на индивидуални образователни планове за всеки ученик, застрашен от отпадане. В допълнение към персонала на учебното заведение, което работи с ученика (за неформално или алтернативно образование, образование в здравно заведение или друго), може да бъдат привлечени и други заинтересовани лица и институции като:

- Неправителствени организации и групи доброволци на общностно равнище, оказващи подкрепа на конкретни маргинализирани групи като ромски деца и деца на мигранти и бежанци;
- Социални работници, когато за детето или семейството отговаря конкретен социален работник.

Мярка 2.3. Осигуряване на равен достъп до образование за ученици със специални образователни потребности

Мярката включва комплекс от дейности, както следва:

- Ранна идентификация на деца със специални образователни потребности;
- Функционално оценяване на образователните потребности на децата/учениците със специални образователни потребности и хронични заболявания;
- Разработване и прилагане на програми за психомоторно, познавателно и езиково развитие, за индивидуална и групова работа при установени езикови и/или емоционално-поведенчески и/или сензорни затруднения;
- Пълноценно включване и приобщаване в образователния процес на тези ученици;
- Осигуряване на необходимата техника за провеждане на учебния процес на учениците със специални образователни потребности;
- Създаване и използване на адаптирани отворени образователни ресурси за деца/ученици със специални образователни потребности;
- Осигуряване на достъп до виртуална класна стая и на педагогическа подкрепа за обучение от разстояние в електронна среда за ученици, които не могат да посещават

училище поради здравословни причини и/или са със специални образователни потребности.

Мярка 2.4. Работа с ученици с изявени дарби.

В училищата на територията на общината е необходимо разработването на специални програми за ученици с изявени дарби в областта на науките, изкуствата, технологиите и спорта, индивидуални учебни планове и програми за напреднали. Следва да бъде насърчено участието на учениците във вземането на решения при прилагането на нови методи на преподаване и иновативни форми на обучение, в разработването на иновативно учебно съдържание, учебни програми и учебници за „напреднали“, вкл. и чрез въвеждане на алтернативни критерии за оценяване на образователните резултати на учениците. Също така, следва да бъдат реализирани следните допълнителни дейности:

- Насърчаване на гражданския сектор за установяването на партньорства с училищата за съвместна работа при откриването, представянето и развитието на млади таланти, като се популяризират наблюдения, форми и резултати от партньорства;
- От училищата, особено тези, които имат статут на „иновативни“, да публикуват програми за индивидуално обучение, списъци на индивидуални проекти на ученици, за да бъде насърчавано иновативното развитие и постиженията на младите хора.

Мярка 2.5. Превенция на насилието в училище.

Насилието включва всякакви форми на физическа и/или емоционална злоупотреба, сексуално насилие, занемаряване или нехайно отношение (неглижиране от страна на учителите и синдром на родителското отчуждение), експлоатация с търговска или с друга цел, които водят до реално или потенциално увреждане на здравето на учениците, заплахата за тяхното оцеляване и развитие или унижаване на достойнството им.

Насилието в училище може да се изразява и чрез разнообразни форми на тормоз (булинг синдром) от ученици върху други ученици или да бъде пренесено в Интернет (кибер тормоз).

Активната превенция на насилието в училище изисква прилагането на следните дейности:

- Провеждане на активна образователна и информационна кампания на територията на община Шабла срещу всички форми на насилието върху деца. Целта е изграждането на обществена непримиримост срещу насилието, неговото ранно разпознаване и борба с причините за възникването му;
- Педагогическият персонал следва да бъде обучен да разпознава различните видове и форми на насилие при децата и учениците (по физически или по психически признаци) и следва да може да реагира адекватно при установяване на такива случаи;
- Децата и учениците следва да бъдат запознати с правата, които имат и да са наясно към кои длъжностни лица може да се обърнат, ако върху тях е упражнено насилие под каквато и да било форма.

Мярка 2.6. Разширяване на обхвата на протоколите за работа в кризисни ситуации в училищата.

Понастоящем на училищата в България са предоставени инструкции и образци, насочени към осигуряването на безопасността на ученици, учители и училищен персонал в случай на настъпването на извънредна ситуация като силно земетресение, наводнение, снежна буря, поледица и обледявания, аварии и катастрофи в промишлени обекти, застрашаващи живота на хората, пожар, авария в АЕЦ или трансгранични радиоактивни замърсявания. Същевременно, налице се редица слаби места във връзка с управлението на извънредни ситуации от страна на учебните заведения, а именно:

- Липсва законодателно регламентирани в случай на терористични атаки и друг тип бедствия и кризи, причинени от човек;
- Липсват насоки за взаимодействие с родителите по време на и след бедствие;
- Липсват насоки за връщане към нормалния учебен процес след отминаване на училищна криза или бедствие.

Необходими са допълнителни насоки във връзка с отделни аспекти от управлението на кризи по време на епидемия или пандемия (в т.ч. от Covid-19), вкл. за предотвратяване на дискриминацията на ученици и персонал, заразен с вируса, особено ученици от уязвими групи и укрепване на доверието у родители и ученици за безопасността в училище. Нужно е разработването на алгоритми на действие и реакция от страна на администрацията и преподавателите в училищата в случай на настъпването на подобни ситуации. Особено внимание следва да бъде обърнато на планирането на реакцията при извънредни ситуации за лицата с увреждания и други специални нужди, тъй като при настъпване на извънредна ситуация тези ученици, учители или служители може да се нуждаят от помощ в различни функционални области, включително комуникация, транспорт, надзор, медицински грижи и други.

За повишаване на ефективността на отговора на кризисни събития е необходима постоянна работа за запознаване на учениците с видовете бедствия/аварии/опасности и необходимостта от адекватни реакции, така че прилаганите информационни и обучителни дейности да осигурят сътрудничество от страна на учениците по време на аварийни тренировки и учения, а също и учениците да формират отговорност за себе си и за другите в спешни случаи, да разбират важността на докладването на тревожни ситуации, да развиват осведоменост за природните и технологичните опасности.

Дейностите за реализация на настоящата мярка включват:

- Изпълнение на информационно-обучителни дейности (вкл. посредством съвременни ИКТ методи и мултимедийни ресурси) и практически занимания за педагогическия, непедагогическия персонал и учениците във връзка с настъпването на извънредни ситуации, вкл. за лица с увреждания или с други специални нужди;
- Разработване на обучителни програми за родителите, които следва да бъдат активно ангажирани в процеса на планиране и провеждане на обучения за превенция и реакция при настъпване на извънредни ситуации.

Мярка 2.7. Повишаване на квалификацията на педагогическия и непедагогическия персонал в училище.

Мярката обхваща дейности за повишаване на квалификацията както на педагогическия, така и на непедагогическия персонал в училищата на територията на община Шабла.

Това включва освен плановите дейности за повишаване на квалификацията, още следното:

- При подготовката на педагогическите специалисти – прилагане на компетентностния подход и на ценностно-ориентиран подход в образователния процес;
- Развитие на дигиталните компетентности на педагогическите специалисти за прилагане на новите технологии, за облачни ИКТ услуги, за иновативни дигитални методи за преподаване, за интегриране на дигиталната медийна грамотност в обучението по всички учебни предмети и др.;
- Развиване на компетентностите на педагогическите специалисти за работа с даровити/талантливи деца/ученици, с деца/ученици със специални образователни потребности и в мултикултурна среда;
- Развиване на компетентностите на педагогическите специалисти за ефективно взаимодействие с родителите и другите заинтересовани страни;

- Извършване на оценка на въздействието на политиката за последващата квалификация на педагогическите специалисти;
- Изработване и прилагане на вътрешна система за проследяване на ефекта от обученията за професионално развитие на учителите на училищно ниво.

Мярка 2.8. Развитие на ключови лидерски компетентности у училищните директори.

Лидерството е неотменна част от работата на директорите на училища. То се проявява както във всекидневните задачи, в разрешаването на възникнали извънредни казуси, така и в дългосрочното стратегическо развитие на институцията, целеполагането и проследяването на напредък спрямо заложените визия и цели. Следователно, придобиването и развитието на лидерските компетентности трябва да бъде подкрепяно. Настоящата мярка включва дейности, свързани със създаването на възможности за квалификация в областта на училищното лидерство чрез системата за продължаваща квалификация и чрез обучения от висши училища в рамките на дългосрочни форми на квалификация.

Целта е училищните директори да осигурят:

- Ясна визия за провеждането на преподаването в училище с фокус върху данните за постиженията на учениците и постоянно подобрене на преподаването, вкл. използвайки съвременни информационни и комуникационни технологии, мултимедийни ресурси и добре оборудвани лаборатории за преподаване на природни науки;
- Подкрепа по ефективен начин и задържане на учителите, които постоянно да надграждат педагогическите си умения чрез планове за професионална квалификация;
- Гарантиране възможността на учителите да осигурят ефективно преподаване на базата на ефективна учебна програма;
- Гарантиране формални механизми за включване на учениците, родителите и общността във функционирането на училището.

Приоритет 3: Развитие на инфраструктурата и осигуряване на комплексност на общинските дейности, свързани с образователния процес

Мярка 3.1. Осигуряване на безопасен достъп за децата и учениците на улицата.

Съгласно Наредба №РД-02-20-2 на министъра на регионалното развитие и благоустройството от 20.12.2017 г., за планиране и проектиране на комуникационно-транспортната система на урбанизираните територии, достъпността заедно с интегрираността имат водещо място сред принципите при планиране на мрежата и инфраструктурата на обществения транспорт за превоз на пътници.

За опазване на живота и здравето на децата от жилищните сгради към детските градини, училищата, спортните и детските площадки следва да бъдат предвидени транспортно безопасени пешеходни и велосипедни трасета, достъпни тротоари за лица с намалена подвижност по обслужващи улици, пешеходни острови, повдигнати зони на уличните платна, повдигнати пешеходни пътеки, зигзагообразно движение и др. Тези трасета не следва да се пресичат на едно ниво с трасетата на първостепенната улична мрежа. Когато няма възможност, пресичане се допуска при осигуряване на безопасно преминаване с осигурена достъпност за хора с намалена подвижност съгласно изискванията на Наредба №4 на МРРБ за проектиране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хората с увреждания.

Съгласно Наредба №РД-02-20-2, входовете и изходите на училищата и детските заведения следва да бъдат разположени на обслужващи улици, като следва да бъде осигурено безопасно преминаване на децата посредством оградни съоръжения, напречни неравности за

намаляване на скоростта на превозните средства, пешеходни острови, повдигнати пешеходни пътеки или кръстовища, зигзагообразно движение, намаляване на габаритите на уличното платно, пътни знаци, маркировка и др.

Във връзка с осигуряването на безопасността на децата и учениците на улицата и за превенцията на пътно-транспортни произшествия, следва да бъде извършен пълен одит на достъпа до детските градини, училищата, спортните и детските площадки в урбанизираните територии на община Шабла. Този анализ следва да включва и изследване на съответствието по отношение на наличието и изправността на хоризонталната и вертикалната планировка съобразно изискванията на законодателството и съответните подзаконовни нормативни актове.

В случай на установяването на несъответствия, следва да бъдат реализирани конкретни дейности от страна на община Шабла за тяхното отстраняване.

Мярка 3.2. Осигуряване на пълен достъп на децата и учениците с двигателни увреждания на територията на детските градини и училищата, вкл. до прилежащите им пространства

Националната нормативна рамка изисква осигуряването на достъпна среда за децата и учениците с двигателни увреждания. Липсата на такъв достъп, освен че ги подлага на дискриминация, носи риск за здравето им в случаите, когато те посещават съответните учебни заведения. По подобие на горната мярка, следва да бъде извършен пълен одит на достъпността на територията на детската градина в гр. Шабла и изнесената ѝ група в с. Дуранкулак и двете училища на територията на общината.

При установяването на проблеми и несъответствия във връзка с безопасността и достъпа на децата на улицата, в детските градини и в училищата, следва да бъдат предприети адекватни мерки от страна на община Шабла за изпълнение на изискванията на българското законодателство.

Мярка 3.3. Превенция, профилактика, лечение и реинтеграция в учебния процес на деца и ученици.

Съгласно дефиницията на Световната здравна организация „Здравето на детето е състояние на физическо, психическо, интелектуално, социално и емоционално благополучие, а не просто отсъствие на болест или немощ. Здравите деца живеят в семейства, среда и общности, които им предоставят възможност да постигнат най-пълния си потенциал за развитие“. Детството и юношеството са критични етапи от жизнения път, тъй като именно по време на тях се установяват много модели на поведение, които определят бъдещото здравословно състояние на възрастните лица.

В рамките на настоящата мярка се предвиждат следните дейности:

- Извършване на периодично извадково изследване на статуса на детското здраве в община Шабла – за навременно предприемане на превантивни мерки. Изследването трябва да обхваща и ключови фактори, отговарящи за влошаването на здравето на децата и учениците като:
 - Наднормено тегло и затлъстяване на база на индекса на телесната маса;
 - Други хранителни разстройства – анорексия и булимия;
 - Тютюнопушене;
 - Прием на алкохол и опиати.
- Насърчаване на по-здравословна среда в предучилищното образование и в училищата:
 - Предоставяне на здравословен вариант за хранене и увеличаване на ежедневната консумация на пресни плодове и зеленчуци, здравословна храна и прием на вода в училищата (с фокус върху училищата в необлагодетелстваните райони);

- Подобряване на образованието за по-здравословен избор на храни и физическа активност в училищата;
 - Разработване и управление на инициативи за грижа за децата с наднормено тегло и предотвратяване на преминаването им към затлъстяване;
 - Подобряване на физическата активност в детските градини и училищата.
- Информирание и овластяване на семействата:
 - Информирание и подкрепа за семействата (особено от уязвимите социално-икономически групи) да направят здравословни промени в начина си на хранене и да насърчат физическата активност;
 - Насърчаване разработването на насоки за подобряване на храненето и (ежедневното) обучение за физическа активност;
 - Насърчаване и подкрепа на семействата за интегриране на физическата активност в ежедневието на децата.
- Включване в учебните планове и програми на допълнителни часове по:
 - Лична хигиена;
 - Здравословно хранене;
 - Здравословна жизнена среда;
 - Здравословен начин на живот;
 - Предпазване от инфекциозни болести;
 - Здравни рискове при употреба на тютюневи и свързани с тях изделия, на алкохол и наркотични вещества;
 - Сексуално поведение, предпазване от полово предавани болести и СПИН и предпазване от нежелана бременност;
 - Първа помощ при пострадали.
- Реализиране на активни дейности за **превенция** – информирание на децата и учениците за рисковите фактори, отговорни за появата на социално-значимите заболявания и последствията от тях.
- Реализация на комплекс от дейности за **профилактика** на здравето на децата и учениците, позволяваща:
 - Ранна диагностика и лечение на заболяванията в детска възраст и предотвратяване на настъпващите усложнения и хронифицирането им;
 - Провеждане на лечение в амбулаторни условия и намаляване на броя на хоспитализациите, съответно на стойността на лечението.
- Мониторинг на дейностите за **лечение и реинтеграция в учебния процес**.

Лечение и образователен процес

Лечението на остри състояния при децата следва да води до пълното възстановяване на здравето им в сравнително кратък период от време. Понякога обаче това отнема 1, 2 или повече месеци. В случаите, когато дадено заболяване води до хронични нарушения, следва да бъде

приложена адекватна система за мониторинг и контрол върху извършваните дейности в лечебните заведения или в семейството, така че грижата за здравето на децата да бъде в съответствие с образователния процес в детските градини или училищата.

За целта, за всички деца, които по здравословни причини се налага да отсъстват от учебното заведение за период по-дълъг от 2 месеца и които за този период от време не може да бъдат обучавани, следва да бъдат разработени индивидуални програми за наваксване на пропуснатия учебен материал. Фокусът следва да бъде поставен върху индивидуалните нужди, потребностите и възможностите на всяко едно от децата, а не да се прилага генерализиран подход.

Онлайн обучението, проведено за няколко месеца през учебните 2019/2020 г. и 2020/2021 г. във връзка с пандемията от Ковид-19 показва, че са налице работещи методи за учене от разстояние. Те могат да се прилагат при деца, които по медицински причини не посещават детска градина (предучилищно образование) или училище поради остри или хронични заболявания, не засягащи способността им да учат. На базата на анализ за ефективността на вече проведеното дистанционно обучение в община Шабла, следва да се прецизират образователните програми, така че да позволяват по-ефективно преподаване на учебния материал в семейна или болнична среда.

В допълнение, личните лекари на децата и учениците следва да имат постоянна връзка с ръководствата на детските градини или училищата и да ги информират за качеството на лечението на болните деца, напр. за необходимостта от наблюдение в периода на възстановяване след заболяване при по-сериозните остри заболявания, за ефективно проследяване състоянието на децата с хронични заболявания, за своевременно насочване на децата с хронични заболявания за освидетелстване, за санаториално и рехабилитационно лечение и т.н. Всички тези фактори следва да бъдат взети предвид в индивидуалния образователен процес.

Реинтеграция в учебния процес

След като децата и учениците се завърнат в детските градини и училищата поради лечение на заболяване, те имат необходимост от реинтеграция в учебния процес. Това включва както наваксване на пропуснатия учебен материал, така и ресоциализация в средата, която са напуснали, особено ако са били извън нея повече от 2 месеца. Още по-важна е тази дейност, ако децата, в резултат на тежко заболяване, са били инвалидизирани.

Следователно, за всеки един конкретен случай на дълго отсъствие от учебни занятия, ръководствата на детските градини и училищата, в сътрудничество с личните лекари и отговорния педагогическия персонал, следва да разработят индивидуални програми за реинтеграция в учебния процес съгласно действащия държавен образователен стандарт. За реализиране на общата и допълнителната подкрепа в детските градини и училищата следва да бъдат ангажирани и щатните или нещатните психолози или педагогически съветници, логопеди, социални работници и ресурсни учители (в зависимост от конкретната необходимост).

Мярка 3.4. Доближаване на образованието в училищата до пазара на труда.

За реализацията на мярката е необходимо следното за училищата в общината:

- Разширяване на практическото обучение в реална работна среда (с акцент върху дуалната система на обучение);
- Създаване на нови интердисциплинарни и интегрирани учебни планове и програми за нови професии, дуално и модулно обучение в сътрудничество с бизнеса;
- Разработване и прилагане на гъвкави модулни учебни планове и програми по професии, отчитащи реалните потребностите на пазара на труда от квалификации – както в общината, така и в региона;
- Прилагане на механизъм за проследяване на реализацията на завършилите професионално образование и обучение.

4.3. Индикатори за резултат.

Общите индикатори за резултат във връзка с постигането на основната и двете стратегически цели са следните:

- Дял на обхванатите деца на възраст 4 години в предучилищно образование спрямо общия брой на децата на 4-годишна възраст;
- Дял на децата на възраст 4-6 години, необхванати в предучилищното образование;
- Дял на обхванатите деца на възраст 7 г. в училищно образование спрямо общия брой на децата на 7-годишна възраст;
- Процент на отпадане от началното училище;
- Процент на отпадане от средното училище;
- Дял на преждевременно напусналите образование и обучение;
- Среден брой години, прекарани в образование;
- Дял на учениците с резултати по-ниски от критичните;
- Дял на учениците с резултати по-високи от средните за България;
- Дял на учителите, които се чувстват (много) добре подготвени за използване на информационни технологии в преподаването;
- Дял на учителите, които се чувстват (много) добре подготвени за работа с талантили ученици и ученици със специални образователни потребности;
- Коефициент на заетост на наскоро завършилите професионално образование и обучение (1-3 години), които не продължават своето образование;
- Относителен дял на младежите (на 20-24 навършени години) със завършено най-малко средно образование;
- Младежи на възраст между 15 и 29 години, които са извън образование, заетост или обучение (NEET).

Индикаторите за резултат по мерки в рамките на трите приоритета са следните:

Приоритет 1: Развитие на предучилищното образование
Мярка 1.1. Поддържане, рехабилитация и модернизация на сградите, в които се осъществява предучилищното образование в община Шабла.
<ul style="list-style-type: none"> • Степен на материално-техническа осигуреност на детските градини.
Мярка 1.2. Осигуряване на равни възможности на децата за пълноценно участие във възпитателно-образователния процес
<ul style="list-style-type: none"> • Работеща система за подкрепа на деца със специални образователни потребности в детските градини.
Мярка 1.3. Подкрепа за талантили деца с изявени дарби
<ul style="list-style-type: none"> • Разработена и приложена система за идентификация, оценка и подкрепа на талантили деца с изявени дарби.
Мярка 1.4. Повишаване на квалификацията на педагогическия и непедагогическия персонал.
<ul style="list-style-type: none"> • Дял на включения педагогически и непедагогически персонал в обучения за повишаване на квалификацията (спрямо общия).
Мярка 1.5. Системна работа с родителите
<ul style="list-style-type: none"> • Външна оценка на дейността на детските градини от страна на обществения съвет.
Приоритет 2: Развитие на училищното образование
Мярка 2.1. Подобряване на материалната база в училищата на територията на община Шабла.
<ul style="list-style-type: none"> • Високо ниво на материалната база на двете училища.
Мярка 2.2. Предотвратяване на отпадането от училище.
<ul style="list-style-type: none"> • Въведена система за предотвратяване на отпадането от училище.
Мярка 2.3. Осигуряване на равен достъп до образование за ученици със специални образователни потребности.
<ul style="list-style-type: none"> • Работеща система за подкрепа на деца със специални образователни потребности в училищата.
Мярка 2.4. Работа с ученици с изявени дарби.
<ul style="list-style-type: none"> • Разработена и приложена система за идентификация, оценка и подкрепа на

талантливи ученици с изяви дарби.
Мярка 2.5. Превенция на насилието в училище.
<ul style="list-style-type: none"> • Въведена система за ефективна превенция на насилието в училище.
Мярка 2.6. Разширяване на обхвата на протоколите за работа в кризисни ситуации в училищата.
<ul style="list-style-type: none"> • Въведени нови протоколи за реакция в кризисни ситуации.
Мярка 2.7. Повишаване на квалификацията на педагогическия и непедагогическия персонал в училище.
<ul style="list-style-type: none"> • Дял на включения педагогически и непедагогически персонал в обучения за повишаване на квалификацията (спрямо общия).
Мярка 2.8. Развитие на ключови лидерски компетентности у училищните директори
<ul style="list-style-type: none"> • Въведена система за лидерство в училище.
Приоритет 3. Развитие на инфраструктурата и осигуряване на комплексност на общинските дейности, свързани с образователния процес.
Мярка 3.1. Осигуряване на безопасен достъп за децата и учениците на улицата.
<ul style="list-style-type: none"> • Извършен пълен одит на достъпа до детските градини, училищата, спортните и детските площадки в урбанизираните територии на община Шабла и на база на извършения анализ – предприети мерки за преодоляване на слабостите.
Мярка 3.2. Осигуряване на пълен достъп на децата и учениците с двигателни увреждания на територията на детските градини и училищата, вкл. до прилежащите им пространства.
<ul style="list-style-type: none"> • Осигурена достъпна среда за децата и учениците с двигателни увреждания до детските градини и училищата.
Мярка 3.3. Превенция, профилактика, лечение и реинтеграция в учебния процес на деца и ученици.
<ul style="list-style-type: none"> • Въведена ефективна система за превенция, профилактика, лечение и реинтеграция в учебния процес на деца и ученици.
Мярка 3.4. Доближаване на образованието в училищата до пазара на труда.
<ul style="list-style-type: none"> • Повишени възможности за реализация на завършващите ученици на пазара на труда.

7. ФИНАНСОВО ОСИГУРЯВАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА РАЗВИТИЕ НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ В ОБЩИНА ШАБЛА

Източниците за финансиране на включените мерки (дейности) в рамките на приоритетите на Стратегията са основно три:

4. Местни публични източници: общински бюджет, общински или други местни публични фондове и сметки (бюджетни и извънбюджетни);
5. Външни публични източници: централния (републиканския) бюджет, Европейските структурни и инвестиционни фондове, средства на неправителствени организации в обществена полза и др. публични финансови източници;
6. Частни финансови източници: средства от фондове, инициативи, проекти и средства на частни фирми и неправителствени организации в частна полза, дарения.

По-долу са представени конкретните възможности за безвъзмездно публично финансиране във връзка с развитието на предучилищното и училищното образование в община Шабла в рамките на програмния период 2021 – 2027 г.

1) План за възстановяване и устойчивост:

- Стълб „Иновативна България“ за следните дейности:

- Развитие на образователната система с фокус върху приложните компетентности, иновациите, STEM и развитие на когнитивните умения
 - **Стълб „Зелена България“** за следните дейности:
 - Цялостно енергийно обновяване на частен и публичен сграден фонд, вкл. в сферата на образованието
 - **Стълб „Свързана България“** за следните дейности:
 - Изграждане на интернет мрежи с висок капацитет в малки населени места.
- 2) Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г.**
- Инвестиции в дребна по мащаби инфраструктура;
 - Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общински сгради, в които се предоставят обществени услуги, с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност, вкл. дейности за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствени нужди;
 - Реконструкция, ремонт, реставрация, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на обекти, свързани с културния живот.
- 3) Програма „Образование“ 2021 – 2027 г. (ПО):**
- Насърчаване на равния достъп до качествено и приобщаващо образование и обучение;
 - Насърчаване на ученето през целия живот;
 - Дигитална трансформация;
 - Адаптиране на професионалното образование и обучение спрямо динамиката на пазара на труда;
 - Подкрепа за развитие на умения за професиите на настоящето и бъдещето.
- 4) Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021 – 2027 г. (ПРЧР):**
- Подобряване на достъпа до трудова заетост;
 - Насърчаване на балансирано участие на половете на пазара на труда, на равни условия на труд и на равновесие между професионалния и личния живот;
 - Насърчаване на адаптирането на работниците, предприятията и предприемачите към промените;
 - Насърчаване на ученето през целия живот;
 - Подобряване на достъпа до трудова заетост и мерки за активизиране за всички лица, търсещи работа и най-вече за младите хора;
 - Изграждане на капацитет за социални иновации.
- 5) Програма „Развитие на регионите“ 2021 – 2027 г. (ПРР):**
- Въпреки че на база на броя на населението в общинския център гр. Шабла, общината не попада в обхвата на подкрепата, която ще бъде предоставяна по програмата, тя се намира в сравнителна близост (на 80 км) до община Варна (обект на подпомагане по Приоритет 1 „Интегрирано градско развитие“) и до община Добрич (на 70 км), която може да получи финансиране по Приоритет 2 „Интегрирано териториално развитие на регионите“. Предвид концепцията за реализацията на интегрирани териториални инвестиции по програмата, които се очаква да включват съседни селски общини и населени места, образуващи общи функционални зони, при наличието на подготвени проекти индиректна подкрепа може да бъде получена и от ПРР.

б) Програма за трансгранично сътрудничество Интеррег VI-A Румъния – България (2021 – 2027 г.).

Програмата ще се реализира чрез изпълнението на 4 приоритета:

- Приоритет 1: Добре свързан регион;
- Приоритет 2: По-зелен регион;
- **Приоритет 3: Образован регион;**
- Приоритет 4: Интегриран регион.

В рамките на *Приоритет 3 „Образован регион“* с общ бюджет от 16,3 млн евро се адресират системните предизвикателства, които присъстват от двете страни на границата, като високо ниво на неграмотност и бедност, ниско участие в образование и обучение, ниски езикови умения. Ще се подкрепят действия за подобряване на трансграничното сътрудничество в областта на образованието и обучението, за създаване на нови възможности за трансгранична мобилност, укрепване на равния достъп и участие в образованието и обучението.

Освен приобщаващите основни действия, нуждите на маргинализираните общности ще бъдат адресирани както чрез целенасочени мерки за предоставяне на допълнителна подкрепа за насърчаване на ефективния равен достъп до права, така и до основните услуги. Очаква се бъдещите интервенции да подкрепят съвместни образователни дейности за ограничаване на неграмотността в трансграничния регион, за подобряване на основните цифрови, зелени и езикови умения и за повишаване на качеството на работната сила в региона.

Тъй като качеството на образователната инфраструктура в трансграничния регион е сравнително ниско, включително средствата за дигитално образование и обучение, ще бъдат подкрепени инвестиции в образователна инфраструктура и съоръжения, за да се подобри и улесни участието във висококачествени образователни услуги.

По-специално, ще бъдат финансирани следните индикативни видове действия (неизчерпателен списък):

- Разработване на обширни и структурирани схеми за изучаване на езици, като вектор за изграждане на доверие през границата, за създаване на основа за бъдещ обмен, а също и като фактор за насърчаване на заетостта;
- Разработване на съвместни трансгранични схеми за образование и обучение – на място в райони, където достъпността не е пречка или онлайн, като се използват цифровизирани инструменти и методи за обучение, ако физическото присъствие не е опция;
- Разработване на трансгранични стажове или стажове и програми за студентски обмен за млади висшисти/студенти;
- Разработване на съвместни инициативи в подкрепа на образованието и ученето за възрастни, включително улесняване на мобилността с учебна цел;
- Развитие на партньорства между средни и висши учебни заведения и бизнеса, за да се подобри пазарната ориентация и качественият аспект на образованието и да се предложи възможност на младите студенти да се обучават и/или учат от другата страна на границата. По-специално се предвиждат дългосрочни обмени;
- Развитие на партньорства между образователни и обучаващи институции и заинтересовани страни на всички образователни нива (начално до висше), за да се подпомогне взаимното обучение и обмен на практики между учители и обучители от двете страни на границата;
- Разработване на съвместни инициативи и действия за подпомагане на достъпа до качествено приобщаващо образование и обучение, включително УЦЖ, на уязвими или маргинализирани групи, включително хора с увреждания, СОП („специални образователни потребности“ е легална дефиниция и се отнася до деца с обучителни проблеми или увреждания, които ги затрудняват да учат от повечето деца на същата възраст);

- Съвместни мерки за подобряване на връзката между пазара на труда и системата на образование и обучение;
- Инвестиции в инфраструктурата на образователни съоръжения (напр. учебни помещения като класни стаи, лаборатории, библиотеки, работилници, фитнес зали, открити учебни пространства, но също и други съоръжения) за всички образователни нива и образователни дейности (включително допълнителни и извънучилищни), технически и професионално обучение и др.; специално внимание ще бъде отделено на насърчаването на достъпно и приобщаващо обучение за всички хора;
- Инвестиции в осигуряване на подходящи средства за съоръжения за съвместно обучение с фокус върху цифровизацията: оборудване, инструменти и т.н., особено тези, които подпомагат развитието на практически и/или дигитални умения и дистанционно обучение, като компютри, оборудване за видеоконференции/дистанционно обучение и др.

8. МЕХАНИЗЪМ ЗА ОБРАТНА ВРЪЗКА – МОНИТОРИНГ И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА СТРАТЕГИЯТА

Осигуряването на обратна връзка чрез мониторинг и актуализация на Стратегията за развитие на предучилищното и училищното образование на община Шабла (2023 – 2027 г.) цели да постигне ефективно изпълнение на заложените стратегически цели и приоритети, както и на предвидените мерки и дейности чрез ефективно и ефикасно използване на наличните ресурси.

Механизмът за обратна връзка е ключов елемент от изпълнението на Стратегията, тъй като от една страна дава информация за напредъка при изпълнението на стратегическия документ – условие за постигане на прозрачност и публичност на реализираните мерки, както и за осигуряване на нужната подкрепа за реализацията им от всички заинтересовани страни, а от друга – позволява да се идентифицират потенциални недостатъци/слаби места, които могат да бъдат текущо адресирани чрез коригиране (актуализация) на мерките/дейностите – тогава, когато резултатите се разминават с планираното.

Предмет на мониторинга е изпълнението на стратегическите цели и приоритетите, както и на конкретните мерки/дейности, които са предвидени. **Основен субект** е община Шабла чрез Дирекция „Хуманитарни дейности“, отдел „Образование, култура, младежки дейности и спорт“, който проследява изпълнението на индикаторите и идентифицира коригиращи действия при необходимост.

Системата за мониторинг и актуализация се прилага на база актуална и достоверна информация. Индикативните **източници на тази информация** могат да бъдат следните (неизчерпателен списък):

- Учебните заведения в община Шабла;
- Регионално управление по образованието – Добрич;
- Министерство на образованието и науката;
- Национален статистически институт и др.

Актуализацията на Стратегията следва да обхваща промени със съществено значение, които не противоречат на стратегическите цели и приоритетите на документа и съответно могат да бъдат свързани с:

- Планиране на нови мерки, свързани с идентифицирани нови потребности на целевите групи;
- Планиране на нови мерки, свързани с нови възможности за финансиране чрез проекти и програми;
- Планиране на нови мерки, свързани с реализацията на конкретна държавна политика;
- Възникване на други промени след оценка на тяхното съответствие с целите и приоритетите и др.

Процедурата за актуализация на Стратегията има следните основни стъпки:

- Събиране на необходима информация, консултация с експерти от заинтересованите страни;
- Организиране на срещи, групови дискусии и други форми на обсъждане на информацията;
- Експерти от община Шабла подготвят предложение за изменение;
- Приемане или отхвърлянето на предложението след обсъждане.